

Seyfettin ATAR
Şube Yönetim Kurulu Başkanı
e-mail : seyfettin.atar@emo.org.tr

“ TMMOB TORBA YASAYA SIĞMAZ ”

Uzun yıllardır, TMMOB ve bağlı odaları pek çok kent ve çevre davasının önemli aktörü oldu. Toplum çıkarını gözeten ve halk yararına mücadele veren TMMOB kamu kurumu niteliğini taşıırken öte yandan da bir demokratik kitle örgütü gibi davrandı. Bu yüzden Hükümet; Nükleer santral davaları, özelleştirmeler, üçüncü köprü, Atatürk Orman Çiftliği, Taksim Yayalaştırma Projesi, Galataport gibi pek çok projenin yargıya taşınması sürecinde hep TMMOB ve bağlı odaları karşısında gördü. TMMOB ve bağlı odalar bu projelerin önünde halkın yanında yer alan nadir yapılardan oldu. Bu nedenle TMMOB'ne düzenlenen operasyon, TMMOB üzerinden sivil toplumun ve demokrasinin aldığı ağır bir darbedir.

Oysa hükümetin tüm bu projelerinin yargısal yolla denetlenmesi, idareye karar alma süreçlerine katılma fırsatı sunar. Gerçi bunun önü uzun süredir kapatılmaya çalışılıyordu. Bu sebeple önce odaların dava açma ehliyetini sınırlandıracak biçimde alınan mahkeme kararları hızla arttı. Yargısal denetim süreci hukukun usul kurallarıyla tıkanmaya çalışıldı. Odaların dava ehliyeti daraltıldı. Bununla da yetinilmedi, adalet hizmetlerinin paralizasyonu, çok önemli kent ve çevre davalarındaki bilirkişi ücretlerini fahiş miktarlara çıkardı. Üstelik dava masraflarının karşılanması konusunda aktif rol alan odaların mali olanakları kısıtlandı. Bu mali olanaklar arasında odaların üye gelirleri dışındaki en önemli kalem, denetim ve tescil gelirleriydi. Proje, plan yapan meslek mensuplarının mühendislik veya mimarlık yapıp yapmadığını denetleyen bu mekanizmanın yapılan son yasal değişiklikle Odaların denetimine tabi olmaktan çıkartılması, önemli bir gelir kaleminin odaların elinden alınması anlamına geliyor. Bu denetimlerin, sadece plan ve proje denetimi değil üyelerin mühendis, mimar, plancı yeterliliklerinin denetimi olduğunu da akılda tutmak gerekiyor. Bu son operasyonun öncelikli amacının odaların mali olanaklarını kısıtlamak olduğu ortada. Odaların mali olanakların kısıtlanmasının dolaylı sonucu da, toplum hizmetinde mimarlık ve mühendislik şiarıyla kitle örgütü vasfını ön plana çıkartan bir devlet organının elini ayağını piyasa araçlarıyla kontrol etmek olmuştur. Hükümet açıkça; devlet iktidarının olanaklarını bana karşı kullandırmam demektedir. Toplumsal medyaya, Gezi Direnişinin rövanşı olarak yansıyan bu hamlenin başka sonuçları olduğunu da bu noktada hatırlatmak gerekiyor.

Bu hamle; ülke kaynaklarının talanına karşı çıkan TMMOB ve bağlı odalarını işlevsizleştirmek, Odaların üyeleriyle ilişkisini zayıflatmak ve giderek ortadan kaldırmak, Odaların gelirlerine el koymak, kamusal-toplumsal kaynak ve varlıkların talanını iktidarın elinde merkezileştirerek piyasaya açmak, metalaştırmak, kentsel dönüşüm, kentsel rant programlarının önündeki bilimsel, teknik mesleki denetimi ve toplumcu engelleri ortadan kaldırmak, özerk yerinden yönetim kuruluşları olan Belediyeler ve Meslek Odalarının Anayasal hak, yetki ve görevlerini ellerinden almak, Mimarların Fikir ve Sanat Eserleri Yasası kapsamındaki mimari projelerini eser olmaktan çıkarmak, telif haklarına el koymak, ve sonuçta teslim alamadığı TMMOB'ni etkisizleştirmek gibi pek çok sonucu beraberinde getirecek. Orta vadede ise birkaç bağlıkta özetlenecek başka sonuçları olacak. Bu sonuçlardan ilki, yargısal denetim yolları ilga edilen (ortadan kaldırılan) toplum kesimleri, bu katılım mekanizmasının işlevsiz kalmasıyla yeni direniş ve katılım mekanizmaları yaratma sürecine girecektir. Ekolojik krizin keskinleşmesine ön ayak olan tek adama dayalı kalkınmacılığın doğal sonucu daha fazla toplum kesimini huzursuz edecek, sözünü mahkemelerde dinletemeyen, mahkemelere gidemeyen bu kesimler, sorunlarını doğrudan çözecek arayışlara daha hızlı ve daha yoğun girecektir. Bu yoğunluğu önümüzdeki günlerde gözlemlemek mümkün olacaktır. Bu nedenle artan baskı doğrudan yaşama yönelmiş bir baskı olduğu için bunun karşısında sessiz bir öfke birikimi değil; yoğun ve kitlesel hareketlere gebe olduğumuzu görmek gerekir. Bu hiç de hükümetin isteyeceği bir süreç olmayacaktır. Hatta bu operasyon bir yönüyle de tüm bir toplumsal muhalefeti etkisizleştirme ve örgütlü olanakları lağvetme amacı taşısın da bu girişimin yeni örgütlenme ve kitleselleşme dinamiklerine gebe olduğunu görmek gerekir.

TMMOB ve bağlı odalar gibi gücünü emekten, çalışandan, halktan ve haklı olmaktan alan güçlü meslek kuruluşlarının bu hesap edilerek atılmış, art niyetli hamleyi bertaraf etmek için her türlü demokratik hakkını kullanacağından ve bu süreçten daha da büyüyerek çıkacağından kimse şüphe duymamalıdır.